

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Rzeszowie**

Rzeszów, dnia   lipca 2011 r.

**Pan
Leon Getinger
Wójt Gminy Czermin**

P/11/148
LRZ- 4101-02-04/2011

Na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli (Dz. U. z 2007 r., Nr 231, poz. 1701 ze zm.), zwanej dalej ustawą o NIK, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Rzeszowie skontrolowała *realizację przez Gminę Czermin zadań inwestycyjnych w zakresie infrastruktury wodno-ściekowej, w latach 2007-2011 (I kwartał)*.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym w dniu 6 czerwca 2011 r., Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Rzeszowie, stosownie do art. 60 ust. 1 ustawy o NIK, przedstawia Panu Wójtowi niniejsze

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie z nieprawidłowościami ocenia realizację przez Gminę zadań inwestycyjnych z zakresu infrastruktury wodno-ściekowej.

W kontroli ustalono, że Wojewoda Podkarpacki działając na podstawie art. 43 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. *Prawo wodne* (Dz. U. z 2005 r., Nr 239, poz. 2019 ze zm.) wydał rozporządzenie w sprawie wyznaczenia aglomeracji Czermin, w której skład weszły: Gmina Czermin, Gmina Borowa oraz część Gminy Gawłuszowice.

Na dzień 1 stycznia 2007 r. Gmina liczyła 6.872 mieszkańców, spośród których 971 miało dostęp do sieci kanalizacyjnej (ponad 14%), a 6.687 (przeszło 97%) do sieci wodociągowej, natomiast na dzień 31 grudnia 2010 r. ilość mieszkańców wynosiła

odpowiednio 6.968 osób, z czego 1.023 miało dostęp do sieci kanalizacyjnej, a 6.897 do wodociągowej.

W związku z realizacją Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych Gmina na lata 2007-2015 zgłosiła do realizacji 5 zadań inwestycyjnych, których efektem rzeczowym miało być przyłączenie 5.658 mieszkańców do sieci kanalizacyjnej.

W latach 2007-2011 na terenie Gminy zrealizowano jedną inwestycję o nazwie: „budowa sieci wodociągowej w Trzcianie gmina Czermin” o wartości 91.741,35 zł, której efektem była budowa sieci wodociągowej w łącznej długości 2,6 km oraz podłączenie do niej 11 gospodarstw domowych, a obecnie Gmina jest w trakcie realizacji zdania pod nazwą: „budowa kanalizacji sanitarnej dla miejscowości Otałęż i Wola Otałęska”, o wartości 8.164.017,62 zł, którego efektem rzeczowym będzie wybudowanie 28,7 km sieci kanalizacyjnej oraz wzrost liczby osób korzystających z tego rodzaju sieci na terenie gminy o 920 osób. Po zakończeniu realizacji tej inwestycji dostęp do sieci kanalizacyjnej na terenie Gminy Czermin będzie miało łącznie 2.291 osób, tj. blisko 33% mieszkańców Gminy.

Najwyższa Izba Kontroli stwierdziła, że w umowach zawartych pomiędzy Gminą, a poszczególnymi wykonawcami w/w zadań w należyty sposób zabezpieczono interesy Gminy poprzez określenie w ich treści karnych odsetek za zwłokę za niedochowanie terminu, kar umownych za niewykonanie przedmiotu umowy, kar za zwłokę w usunięciu wad stwierdzonych przy odbiorze, a także odpowiedniego zabezpieczenia w przypadku budowy kanalizacji sanitarnej.

W kontroli ustalono, że w umowie z dnia 19.10.2007 r. zawartej pomiędzy Gminą, a firmą Sanitech w przedmiocie realizacji zadania polegającego na budowie sieci wodociągowej w Trzcianie, ustalono wynagrodzenie wykonawcy w formie ryczału na kwotę 90.297,75 zł brutto.

W dniu 07.01.2008 r. Pan Leon Getinger – Wójt Gminy Czermin zawarł aneks do przedmiotowej umowy, w którym podwyższono wynagrodzenie wykonawcy do kwoty 91.741,35 zł, w którego treści wskazano, iż *wprowadzenie zmian w umowie uzasadnione była okolicznościami, których nie można było przewidzieć w chwili zawierania umowy tj. zmianą stawki VAT z 7% na 22% dla robót związanych z infrastrukturą mieszkaniową.*

W ocenie NIK brak było podstaw do podwyższenia wynagrodzenia wykonawcy tego zadania o kwotę 1.443,60 zł, a samo podwyższenie tego wynagrodzenia było działaniem niegospodarnym, bowiem zgodnie z brzmieniem art. 146 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. *o podatku od towarów i usług* (Dz. U. Nr 54, poz. 535), w okresie od przystąpienia

Rzeczypospolitej Polskiej do Unii Europejskiej, do dnia 31 grudnia 2007 r. stosowano stawkę 7% podatku VAT w odniesieniu do robót budowlano - montażowych oraz remontów i robót konserwacyjnych związanych z budownictwem mieszkaniowym i infrastrukturą towarzyszącą, a jako infrastrukturę towarzyszącą w myśl powołanego przepisu należy traktować m.in. urządzenia i ujęcia wody, stacje uzdatniania wody, oczyszczalnie ścieków, kotłownie oraz sieci wodociągowe, kanalizacyjne i inne, pod warunkiem, że są one związane z obiektami budownictwa mieszkaniowego.

Ponadto stosowanie do postanowień art. 3 ustawy z dnia 5 lipca 2001 r. *o cenach* (Dz. U. Nr 97, poz. 1050), którego treść na podstawie art. 2 ustawy *Prawo zamówień publicznych* (Dz. U. z 2010 r., Nr 113, poz. 759) w pełni znajduje zastosowanie do umów w sprawie zamówień publicznych, cena stanowi wartość wynagrodzenia w jednostkach pieniężnych, którą kupujący obowiązany jest zapłacić przedsiębiorcy za towar lub usługę, a podatek od towarów i usług jest jednym z jej składników.

Prawo dopuszcza stosowanie tzw. klauzul waloryzacyjnych, niemniej jednak na podstawie art. 36 ust. pkt 16 oraz art. 144 ustawy *Prawo zamówień publicznych*, winny one zostać uwzględnione już na etapie sporządzania samej Specyfikacji Istotnych Warunków Zamówienia, tak aby zostały zachowane zasady równego traktowania wszystkich wykonawców i przy zachowaniu uczciwej konkurencji, o których mowa w art. 7 powołanej ustawy, co wymaga, aby sposób ustalania ewentualnego wynagrodzenia dla wykonawców był znany wszystkim potencjalnym uczestnikom postępowania o udzielenie zamówienia publicznego.

Ponadto należy zaznaczyć, iż sama ustawa *prawo zamówień publicznych* w art. 144 w sposób jednoznaczny formułuje zakaz istotnych zmian postanowień zawartej umowy, chyba, że zamawiający przewidział taką okoliczność już na etapie składania ofert, a ewentualne naruszenie w/w przepisu z mocy prawa podlega unieważnieniu.

Również przepisy ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. *kodeks cywilny* (Dz. U. Nr 16, poz. 93 ze zm.) zakazują zmian w wysokości wynagrodzenia, bowiem art. 358¹ powołanej ustawy stanowi, iż, jeżeli przedmiotem zobowiązania w chwili jego powstania jest suma pieniężna, to spełnienie świadczenia następuje poprzez zapłatę sumy nominalnej, a art. 632 cytowanej ustawy w sposób jednoznaczny formułuje zakaz podwyższania wynagrodzenia w sytuacji, gdy zostało ono ustalone w formie ryczałtu, chyba, że takie nastąpi na podstawie orzeczenia sądu.

W ocenie NIK podwyższenie wynagrodzenia dla firmy Sanitech z tytułu realizacji w/w zadania mogło stanowić naruszenie art. 17 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 17 grudnia 2004 r.

o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych (Dz. U. z 2005 r., Nr 14, poz. 114), zgodnie z której treścią zmiana umowy w sprawie zamówienia publicznego z naruszeniem przepisów o zamówieniach publicznych stanowią naruszenie dyscypliny finansów publicznych, niemniej jednak na podstawie art. 38 powołanej ustawy, karalność czynu związanego z podwyższeniem wynagrodzenia uległa przedawnieniu.

Kontrola realizacji w/w zadania wykazała również, że Urząd jako inwestor nie dopełnił obowiązku wynikającego z art. 41 ustawy *Prawo budowlane* (Dz. U. z 2011 r., Nr 45, poz. 235) polegającego na konieczności powiadomienia właściwego organu w terminie, co najmniej 7 dni przed rozpoczęciem robót budowlanych, o zamiarze rozpoczęcia robót budowlanych, bowiem rozpoczęcie robót zgodnie z dziennikiem budowy nastąpiło w dniu 23.10.2007 r., a Urząd pismem z dnia 29.10.2007 r. poinformował Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego w Mielcu o planowanym na dzień 06.11.2007 r. zamiarze rozpoczęcia robót przy realizacji w/w zadania.

Ponadto kontrola wykazała, że Gmina przystąpiła do realizacji zadania pod nazwą: budowa kanalizacji podciśnieniowej dla miejscowości Otałęż, Wola Otałęska wraz z rurociągiem przesyłowym przez miejscowości Łysaków i Czermin do oczyszczalni ścieków w Czerminie, bez wymaganego art. 122 ustawy *Prawo wodne* - pozwolenia wodnoprawnego, bowiem zostało wydane w dniu 19.08.2002 r. z terminem ważności 4 lata, a zgodnie z wpisami w dzienniku budowy roboty przy realizacji tej inwestycji rozpoczęto w dniu 23.05.2007 r.

Kontrola wykazała również, że Urząd w sposób nierzetelny sporządzał sprawozdania SG-01, bowiem w sprawozdaniu SG-01 za rok 2008 wskazał wydatki na środki trwałe związane z ochroną środowiska i gospodarki wodnej w wysokości 197,2 tys. zł, a według sprawozdania Rb-28S w rozdziale 01010 wydatkowano kwotę 97.445,32 zł, w 2009 roku różnica ta wynosiła ponad 600 zł, a w sprawozdaniu za 2010 około 4 tys. zł.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia stosowanie przez Gminę procedur wynikających z ustawy *Prawo zamówień publicznych*.

Kontrola w tym względzie wykazała, że Wójt stosowanie do postanowień art. 19 ustawy *Prawo zamówień publicznych* do każdego z prowadzonych postępowań powoływał komisje przetargowe, której członkowie składali oświadczenia, o których mowa w art. 17 powołanej ustawy. Ponadto kontrola wykazała, że stosowanie do zapisów art. 40 cytowanej ustawy ogłoszenie o wszczęciu postępowania w przedmiocie udzielenia zamówienia publicznego zamieszczane były zarówno w siedzibie Urzędu, na własnej stronie internetowej jak i w Biuletynie Zamówień Publicznych, a wybór najkorzystniejszej oferty następował

według kryteriów określonych w Specyfikacji Istotnych Warunków Zamówienia, która zawierała wszystkie elementy wymagane art. 36 ustawy *Prawo zamówień publicznych*, a z prowadzonych postępowań sporządzano pisemne protokoły.

Ponadto NIK pozytywnie ocenia działania Gminy w zarówno zakresie przygotowania, jak i samej realizacji poszczególnych zadań inwestycyjnych.

Kontrola w powyższym zakresie wykazała, że Urząd rozpoczął roboty przy zadaniach: budowa kanalizacji sanitarnej podciśnieniowej dla miejscowości Otaęż i Wola Otaęska wraz z rurociągiem przesyłowym przez miejscowości Łysaków i Czermin do oczyszczalni w Czerminie oraz budowa sieci wodociągowej w Trzcianie w terminie określonym w okresie ważności pozwolenia na budowę wynikającym z art. 37 ustawy *Prawo budowlane*, a osoby pełniące funkcje inspektora nadzoru oraz kierownika budowy przy realizacji tych zadań stosowanie posiadały specjalistyczne uprawnienia o których mowa w art. 42 powołanej ustawy.

Gmina przestrzegała również postanowień ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska* (Dz. U. z 2008 r., Nr 25, poz. 150 ze zm.) w przedmiocie wydawania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, a także przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz. U. Nr 199, poz. 1227 ze zm.) w zakresie informowania lokalnej społeczności o planowanych inwestycjach, poprzez prowadzenie konsultacji społecznych w tym zakresie, a w związku z tym za prawidłowe należy uznać działanie Pana Leona Getingera – Wójta Gminy Czermin w zakresie zwolnienia Urzędu z konieczności przeprowadzania ocen oddziaływania planowanych przedsięwzięć na środowisko, o których mowa w rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2004 r. *w sprawie określonych rodzajów przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko oraz szczegółowych kryteriów związanych z kwalifikowaniem przedsięwzięcia do sporządzenia raportu o oddziaływaniu na środowisko* (Dz. U. Nr 257, poz. 2573 ze zm.).

Analiza dzienników budów wykazała, że były one prowadzone na bieżąco w miarę postępowania robót, a także, że wpisy w nich dokonywane były przez uprawnione osoby, a roboty ulegające zakryciu były na bieżąco zgłaszane do odbioru. Zakres rzeczowy zrealizowanej inwestycji był zgodny z umową, a po jej zakończeniu sporządzono operat powykonawczy, który zawierał wyniki badania wody, protokół odbioru przekroczeń rowów melioracyjnych, protokoły z prób hydraulicznych oraz protokół odbioru robót z dnia

14.08.2008 r., a oprócz tego wykonawca dostarczył do Urzędu dokumenty dotyczące m.in. jakości wbudowanych materiałów.

NIK pozytywnie ocenia prowadzenie przez Urząd ksiąg rachunkowych w przedmiocie inwestycji objętych kontrolą.

Ustalono, że poniesione przez Gminę wydatki związane z inwestycjami ujmowane były w księgach rachunkowych na właściwych kontach oraz w wysokościach wynikających z faktur oraz umów. Po zakończeniu i odebraniu inwestycje zostały przyjęte w stan środków trwałych.

Przedstawiając Panu Wójtowi powyższe uwagi i oceny, Najwyższa Izba Kontroli na podstawie art. 60 ust. 2 ustawy o NIK wnosi o:

1. rzetelne sporządzanie sprawozdań SG-01,
2. nie podwyższanie wynagrodzeń wynikających z zawartych umów, w sytuacji, gdy zawarta umowa nie przewiduje takiej możliwości,
3. uzyskiwanie każdorazowo przed rozpoczęciem inwestycji wymaganych zezwoleń.

Stosownie do art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego przysługuje Panu Wójtowi prawo zgłoszenia na piśmie do Dyrektora Delegatury Najwyższej Izby Kontroli w Rzeszowie, umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

Najwyższa Izba Kontroli oczekuje od Pana Wójta, w terminie 15 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków, bądź o podjętych działaniach na rzecz realizacji wniosków lub przyczynach niepodjęcia takich działań. W razie zgłoszenia zastrzeżeń, termin nadesłania tej informacji liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej Komisji NIK.